KULOSAARELAISET
BRÄNDÖBORNA

5
2026

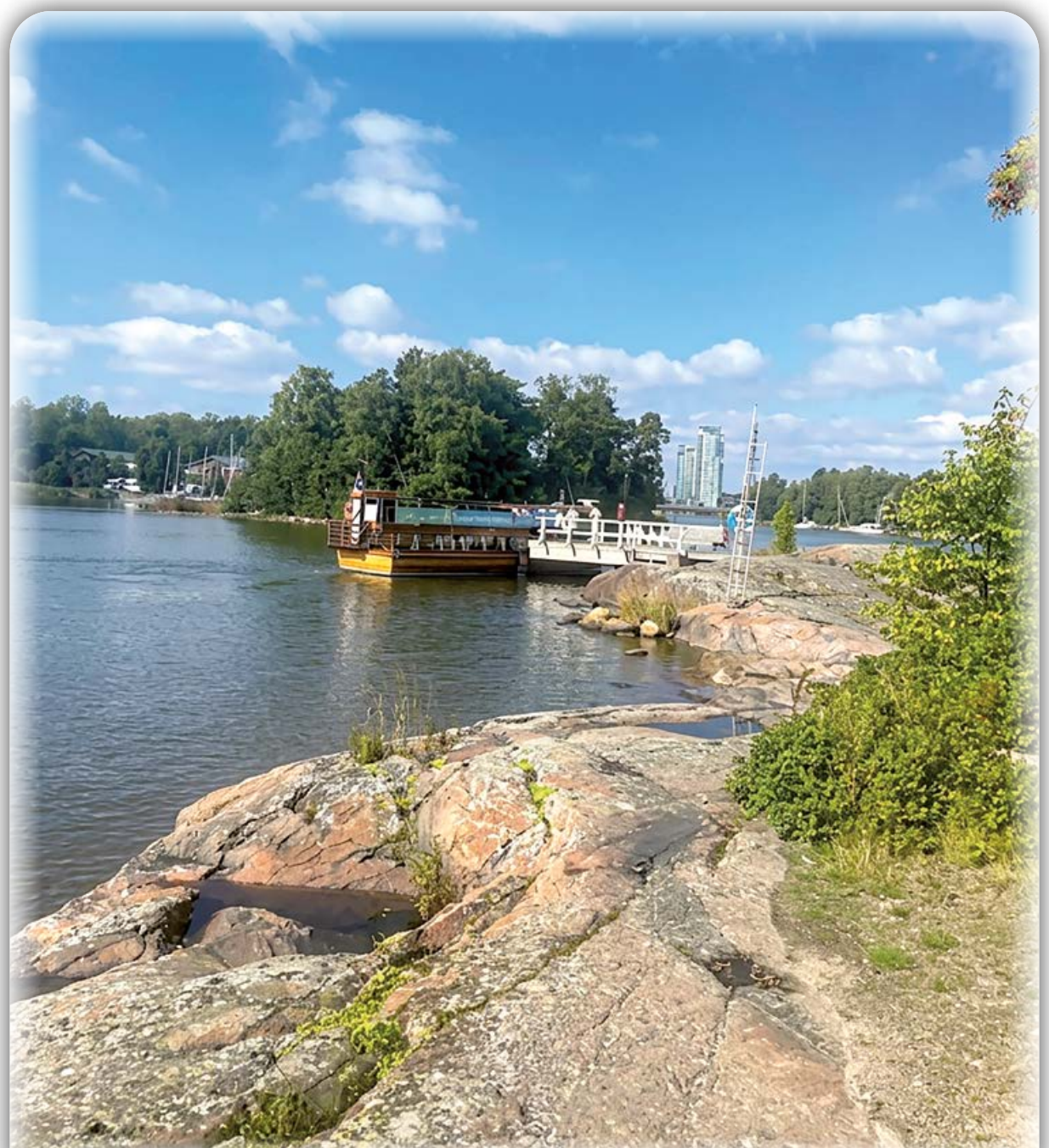

Kulosaarelaiset ry:n hallitus
Brändöborna rf styrelsen
2026 – 2027

Kirsti Santaholma, puheenjohtaja
kirsti.santaholma(at)gmail.com
040 512 8209
Arja Kosonen, varapuheenjohtaja
arja.h.kosonen,(at)kolumbus.fi
Tuija Nikko, sihteeri
tuijanikko(at)gmail.com
Antti Santaholma, rahastonhoitaja
antti.santaholma(at)gmail.com

Muut jäsenet:
Julia Auvinen
julia.auvinen(at)gmail.com
Göran Estlander
goran.estlander(at)gmail.com
Liisa Horelli
liisa.horelli(at)aalto.fi
Mikko Myllykoski
mikko.myllykoski(at)heureka.fi
Hilkka Perttilä
hilkka.m.perttila(at)gmail.com
Timo Poijärvi
timo.poijarvi(at)gmail.com
Pentti Rantala
pentti.rantala(at)pp3.inet.fi
Leena Siikanen
leena.siikanen(at)gmail.com
Satu Väkiparta
satu.vakiparta(at)icloud.com

Lehden toimitus
Kirsti Santaholma, puh.joht.
Liisa Horelli, Mikko Myllykoski,
Tuija Nikko, Leena Siikanen,
Inge Engström, Elina Seppälä
Ruotsinkieliset käännökset:
Nina Henriksen
Englanninkieliset käännökset:
Pamela White

Alustava aikataulu
KULOSAARELAISET-LEHTI 2026
2026–6: aineisto 5.11., jako 22.–24.11., vko 48

Taitto / Paino: Kiriprintti Oy /
Painos: 2.400 kpl
kulosaarelaiset@gmail.com
www.kulosaarelaiset.fi
www.facebook.com/kulosaarelaiset
Pankkiyhteys: FI11 2183 1800 0135 11
MobilePay: 25565

SISÄLTÖ

KULOSAARELAISET 2026-5

Kansikuva: Lähdössä Kulosaari-päivän risteilylle
KUVA: Heikki Kangasniemi 1
Sisältö, jäsenmaksutiedot 2
Pääkirjoitus 3
Kalenterimerkintöjä 4
SAARELLA TAPAHTUU 5–6
Tulevia tapahtumia, jouluvalo ja basaari 7
Lukutuvan teemailtoja 8
KulisPopin konsertti kruunasi Kulosaari-päivän 9
Ehrensvärdin jäljillä Kulosaaren kartanolla 10–11
Kulosaaren Kotiseuturahaston Säätiö 12–13
Kävelyttäjähiihtäjästä vuoden kulosaarelainen 14–15
Japanin sauvakävely vahvassa nosteessa 16
Kissanpäivät Korkeasaaressa 17
Kesäteatteria Kulosaaren tuntumassa 18–21
Kulosaari-päivä kuvina 22–23
KAAVAKATSAUS 24–25
Leposaaren uutisia 26
Tietoa seurakuntavaaleista. 27
Keskustaan metrokatkon aikana 28
Historian havinaa 29
Kiinteistöhistoria: Asunto Oy
Helsingin Vähäniityntie 12..... 30-31
Kulosaarikirja itsellesi tai lahjaksi 32

KULOSAARELAISET RY – BRÄNDÖBORNA RF
JÄSENMAKSU 2026

Henkilöjäsen 20 € • Koko perhe 35 €
Kannatusjäsenmaksu 100 €

Tilille Kulosaarelaiset ry
NORDEA FI11 2183 1800 0135 11 (viite 20255)
MobilePay 25565

Lähetä sähköpostiosoitteesi yhdistyksen jäsenrekisteriä varten:
Sähköpostiosoite: kulosaarelaiset@gmail.com

PÄÄKIRJOITUS

Miksi?

Kulosaaren ”syntymästä” tulee toukokuussa 120 vuotta. Moni asia oli silloin toisin kuin tänään. Asumattoman saaren ostaneet eivät pitkään aikailleet, vaan laativat saarelle kaavan, rakensivat teitä, myivät tontteja ja neuvottelivat Helsingin kaupungin kanssa liikenteen ja palvelujen järjestämisestä.

Joukkoliikennevälineeksi valittiin raitiotie. Saarelle rakennettiin raiteet ja Ruotsista tilattiin raitiovaunut. Kun Helsingin päättäjät eivät suostuneet sillan rakentamiseen, hankittiin höyrylautta. Näin turvattiin asukkaille pääsy Helsingin keskustaan. Kulosaaren Huvilakaupunki Oy huolehti saarelle sen ajan mukavuuksia kuten sähkön, puhelimen, veden, viemäröinnin…

Tänään asumme Helsingin kaupunginosassa nro 42 ja nautimme monista kaupungin palveluista, mutta olemme aivan ihmeissämme, kun emme tiedä, miten pääsemme tänne ja täältä pois, kun metro lakkaa kulkemasta toukokuussa 2027. Ihmettelemme, miksi täällä kulkeva bussi 81 ei pysähdy saaren keskiosassa, kyselemme, milloin alkaa asukaspysäköinti, josta on jo päätetty, ja myös, kuinka kauan meillä on ostoskeskus ja siellä ruokakauppa.

Odottavan aika on pitkä. Kärsivällisyydellä on kuitenkin rajansa.

Varför?

I maj har det gått 120 år sedan Brändö grundades. Mycket var annorlunda på den tiden. Grundarna, som köpte den obebodda ön, låg inte länge på latsidan – de gjorde upp en stadsplan för ön, byggde vägar, sålde tomter och förhandlade med Helsingfors stad om hur trafiken och servicen på ön skulle ordnas.

För kollektivtrafik valde man spårväg. Det byggdes spår på ön och spårvagnarna beställdes från Sverige. Då stadens beslutsfattare inte gick med på att bygga en bro, anskaffades en ångdriven spårvägsfärja. På detta sätt kunde invånarna ta sig in till Helsingfors centrum. Brändö Villastad Ab skötte om att den tidens bekvämligheter såsom elektricitet, telefon, vatten och avlopp var tillgängliga på ön.

Idag bebor vi Helsingfors stadsdel nr 42 och åtnjuter många av stadens tjänster, men vi är bekymrade då vi inte vet hur vi skall ta oss härifrån och tillbaka hit igen då metron slutar trafikera i maj 2027. Vi förundrar oss över att buss nr 81 inte stannar mitt på ön, mellan Iraks ambassad och metrostationen. Vi undrar när boendeparkeringen, som det redan fattats beslut om, skall träda i kraft och vi undrar också hur länge vi kommer att ha ett köpcentrum och där en matbutik.

Tiden är lång för den som väntar, men det finns en gräns för hur länge tålamodet räcker till.

Why?

May marks the 120th anniversary of the “birth” of Kulosaari. Many things were different back then. Those who bought the uninhabited island did not hesitate. They drew up a zoning plan for the island, built roads, sold allotments and negotiated with the City of Helsinki to provide transport and services.

The tram was chosen as the method of public transport. Tracks were laid on the island roads. Trams were ordered from Sweden. When Helsinki’s decision-makers did not agree to the construction of a bridge, a steam ferry was purchased. This provided access to the centre of Helsinki. Kulosaaren Huvilakaupunki Inc. took care of the island’s modern amenities, such as electricity, telephone, water and sewerage.

Today we live in the 42nd district of Helsinki and enjoy many of the city’s services. But there is a catch: we don’t know how we will get here and back out when the metro stops running in May 2027. We wonder why bus 81 has no stops in the central part of the island. We ask when the already-approved resident parking scheme will begin. We also want to know how long we will have our shopping centre, including its grocery store.

We keep waiting for answers. Patience, however, has its limits.

Kirsti Santaholma (Riitta Nelimarkan piirros v. 1989)
puheenjohtaja / ordförande / chairperson • Kulosaarelaiset ry – Brändöborna rf

SAARELLA TAPAHTUU

KALENTERIMERKINTÖJÄ – SAVE THE DATE!

TEKSTI: KIRSTI SANTAHOLMA

Päivämäärä talteen!

8.10. to klo 18–19:30 Lukutuvassa **paloturvallisuusluento** yhteistyössä Kulosaaren marttojen kanssa. Asiantuntijana turvallisuuskouluttaja Paula Vertainen-Zimmel.

12.–18.10. Koululaisten syysloma. Lukutupa suljettu.

11.10. su klo 18 Elvistä ja rukousta konsertti Kulosaaren kirkossa, mukana Seppo Juntunen.

16.10. pe klo 19 Ostoskeskuksen Kuparilyhdyssä **Kupariklubi 17:** Jarmo Saari Solu, Trio aVot feat. Lassi Friman.

21.10. ke klo 14–15 Ikäihmisten ryhmäkävely.

22.10.to klo 18 Lukutuvan teemaillassa *Unelmatehdas Kulosaaressa – Fennada-filmin tarina* -kirjan tekijät **Juha Seitajärvi** ja **Minna Santakari** kertovat Fennadan studioista ja kuvauspaikoista Kulosaaressa. (Huom. Mikko-Olavi Seppälän artikkeli Kulosaarelaiset-lehdessä 2026-3, s. 16–18) Ks. s. 8

25.10. su klo 16:30 Jakarandan konsertti Kulosaaren kirkossa. (Kulosaaren kirkkovakka) Ks. s. 8

31.10. la klo 15–19 Muistojen puutarhat – Pyhäinpäivä Kulosaaren hautausmaalla

- Klo 15 kaksikielinen hartaus Leposaaren kappelissa
- Klo 16–19 enkelipolku hautausmaalla lapsille ja perheille, samaan aikaan tarjolla glögiä ja pipareita. (Helsingin seurakuntayhtymä)

4.11. ke klo 14–15 Ikäihmisten ryhmäkävely.

5.11. klo 16:30–17:30 Iltaruokailu Kulosaaren seurakuntasalissa. (Kulosaaren kirkkovakka ry; vapaaehtoinen 3 € Herttoniemen seurakunnan diakonian tueksi.)

3.–7.11. Seurakuntavaalien ennakkoäänestys. Ks. s. 27

15.11. su klo 11:30–20 Herttoniemen seurakuntavaalien varsinainen äänestys Kulosaaren seurakuntasalissa.

18.11. ke klo 14–15 Ikäihmisten ryhmäkävely.

19.11. to klo 18 Lukutuvassa puhumassa **Marleena Lehtonen,** kulosaarelainen vaatealan yrittäjä. Ks. s. 8

26.11. to klo 18:30 Kielin-palkein konsertti Kulosaaren kirkossa. Itä-Helsingin musiikkiopiston kanteleen ja harmonikan soittajat.

29.11. su klo 18 Ukrainalaisen miesyhtye Kanonin joulukonsertti Kulosaaren kirkossa. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

2.12. ke klo 14–15 Ikäihmisten ryhmäkävely.

3.12. klo 16:30–17:30 Iltaruokailu Kulosaaren seurakuntasalissa. (Kulosaaren kirkkovakka ry)

10.12. to klo 18 Lukutuvassa **Sakari Siltala** ja **Frederike Ridegh** kertovat käännöskirjallisuuden toimittamisesta.

12.12. la klo 11–14 Perinteinen joulubasaari Seurakuntasalissa.

16.12. ke klo 14–15 Ikäihmisten ryhmäkävely.

TEKSTI JA KUVIEN KOONTI: KIRSTI SANTAHOLMA

9.8. kulki viimeisen kerran bussi 16.

Kuva Youtubesta löytynyt

Tähän päättäjiltä saatuun on ilmeisesti tyydyttävä: ”Jatkossa Kulosaaren keskeisin joukkoliikenneyhteys on metro. HSL:n tavoitteena on ohjata matkustajia raide- ja runkoliikenteen pariin, joka tarjoaa suuremman kapasiteetin ja luotettavammat yhteydet. Kulosaaren metroyhteys nähdään keskeisenä joukkoliikenteen palveluna, joka tukee alueen saavutettavuutta. Linjan 16 lakkauttaminen liittyy ts. pyrkimykseen keskittää resursseja tehokkaampiin liikenneratkaisuihin.”

10.8. tuli tilalle 81 ja syntyi ongelma nimeltä 81. Samoin kuin monet asukkaat on myös Kulosaarelaiset ry valittanut 81:n reitistä ja ongelmista eri tahoille. Viimeksi lähetimme HSL:n liikennejohtajalle tämän lehden sivulta 25 löytyvän viestin. Vastausta emme ole saaneet.

13.8. nautittiin Risto Rytin puistossa illallista Kulosaaren taivaan alla jo kahdeksannen kerran. Koulun alkaminen toi niin paljon kiireitä jopa tilaisuuden järjestävälle Jonnalle, että hän katseli ikkunasta puistoon saapuneita illallistajia. ”Paljon oli kentällä väkeä. Ilta oli kaunis, lämmin ja valoisa.” Kuvia ei illasta tullut, mutta sen sijaan Jonna sai paljon kiitoksia.

29.8. ei Pentti Rantalan tarvinnut mennä merta edemmäksi kalaan, kun sai itse maalaamallaan vaapulla vetämällä Vanhankaupunginlahdesta noin viisikiloisen kuhan.

Kuva Pentti Rantala

2.9. pidettyyn Eugen Schaumanin puiston perusparannusta koskevaan tilaisuuteen oli saapunut vain muutama kulosaarelainen. Kaunis ilta varmaankin houkutteli ihmiset itse puistoon Lukutuvan sijasta.

Hyvin valmisteltu esitys löytyy internetistä kirjoittamalla hakukenttään Kulosaari: Eugen Schaumanin puiston (perusparannus: Asukastilaisuus 2.9. ja puistosuunnitelmaluonnos esillä 26.8.–8.9.2026). Linkkejä availemalla pääsee tutustumaan suunnitelmaan tarkemmin.

Tunnelma tilaisuudessa oli hyvin myönteinen. Nautitaan puistosta nyt ja tulevaisuudessa. Leikkipaikka tulee muuttumaan, muu vähemmän.

25.8. Kulosaari-päivä alkoi miniristeilyllä ”Kulosaari mereltä päin”.

Tapahtumasta oli tiedotettu Kulosaarelaiset ry:n tänä vuonna maksaneita jäseniä sekä Kulosaaren ala-asteen ja Kulosaaren yhteiskoulun johtoa.

Kulosaari-päivän risteilyllä kierrettiin kotisaarta ympäri – aurinko helli ja saarta oli mielenkiintoista nähdä aivan uudesta näkökulmasta mereltä käsin. Risteilyjä järjestettiin viisi kappaletta, ja mukaan pääsi sekä ala-asteen että yhteiskoulun oppilaita. Viimeisellä kierroksella oli mukana nuorempia ja vanhempia kulosaarelaisia.

”Suuri kiitos Kulosaarelaiset ry:lle ja Kotiseuturahaston säätiölle, jotka mahdollisti tämän hienon elämyksen!”

Ehkäpä tulevina vuosina tehdään muitakin risteilyjä Kulosaaren vesillä.

Yhteiskoululaisia jonottamassa laivaan pääsyä Casinon saarella. Kuva KSYK

Kulosaaren ala-asteen oppilaat astuivat laivaan yksi kerrallaan hyvässä järjestyksessä. Kuva Heikki Kangasniemi.

Kuva Tuija Nikko

26.8. KSYK - Brändö Gymnasium jalkapallo-ottelu

Kulosaari-päivän kunniaksi Kulosaaren yhteiskoulu ja naapurilukio Brändö Gymnasium ottivat mittaa toisistaan vuosittaisessa jalkapallo-ottelussa. Ottelu päättyi Brändön voittoon 10-3. Reilu peli!

Kuvasta puuttuu valitettavasti ääni. Molempien koulujen kannustajat olivat innokkaina ja äänekkäinä kentän reunoilla seuraamassa ottelua. Kuva KSYK

28.8.

Siisti Biitsi -kummikouluna Kulosaaren yhteiskoulun oppilaat käyvät kahdesti vuodessa siivoamassa valitsemansa alueen eli Mustikkamaan rannat. Elokuun viimeisenä perjantaina 8.-luokkalaiset tarttuivat toimeen kesäisessä säässä. Roskat poimittiin ja kirjattiin raportointia varten - näin saadaan tietoa siitä, millaista roskaa rannoilta löytyy ja mistä sitä sinne tulee. Mukana innostamassa oli jälleen Pidä saaristo siistinä ry:n kummikoulukoordinaattori Mari Sahlsten.

4.9. Kulosaaren yhteiskoulun HannesRun

Jokavuotinen lukiolaisten juoksutapahtuma HannesRun juostiin jälleen KSYK:n perustajaosakkaan, nelinkertaisen olympiavoittaja Hannes Kolehmaisen kunniaksi. Naisten sarjassa tehtiin historiaa, kun 2. vuoden lukio-opiskelija Ilona Tenkula nappasi voiton jo toista vuotta peräkkäin! Miesten sarjan ykköseksi kiri toisen vuoden opiskelija Eero Ojala.

Juoksijat ryhmittyneinä Hannes Kolehmaisen kotitalon eteen. Kuva KSYK

KULOSAAREN JOULUVALOFESTIVAALI 29.11.–24.12. Varaa oma päiväsi

Taas on aika valmistautua Kulosaaren jouluvalofestivaaliin.

Adventin aikana valaistaan Kulosaaressa joka päivä jokin talo, katu, yritys tai ulkokohde.

Tule mukaan yhteiseen hankkeeseen! Varaa asap (5.11. mennessä) oma päivämääräsi perheesi, ystäviesi tai naapuriesi kanssa: **satu.vakiparta@icloud.com**. Marraskuun lopulla jaettavassa lehdessä julkaistaan Kulosaaren jouluvalokalenterin aikataulu.

Jouluvalokohteissa on ollut aikaisempina vuosina tarjolla mm. Sibeliusta, joulukorttipaja, tiernapojat, ulkoilmaelokuva, keppihevostelua, joululauluja ja tietysti glögiä sekä piparkakkuja - tai voit naapuriesi kanssa valaista vaikka koko kadun. (Satu Väkiparta)

Kulosaarelaiset ry:n Joulubasaari 12.12. klo 11–14 Seurakuntasalissa

Tervetuloa basaariin myymään jouluaiheisia tuotteita: käsitöitä, askarreltuja koristeita, kortteja, leivonnaisia, ruokia, makeisia, muita herkkuja, kukkia ym. Tässä lehdessä houkutellaan myyjiä, joulukuun lehdessä ostajia. Kulosaarelaiset ry:n jäsenille osallistuminen on maksutonta, muilta peritään 10 euron maksu.

Lisätietoja sekä ilmoittautuminen myyjäksi mielellään 5.11. mennessä kulosaarelaiset@gmail.com tai 040 512 8209.

Paloturvallisuusilta Kulosaaressa

Torstaina 8.10.2026 klo 18–19.30
Lukutuvassa (Svinhufvudinkuja 6 E)

Tietoa ja keskustelua paloturvallisuus-asioista

Luennoimassa turvallisuuskouluttaja Paula Vertainen-Zimmel Helsingin pelastuslaitokselta

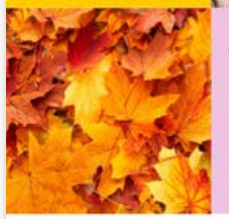

Tilaisuuden järjestävät yhteistyössä Kulosaarelaiset r.y. ja Kulosaaren Martat.

Tervetuloa!

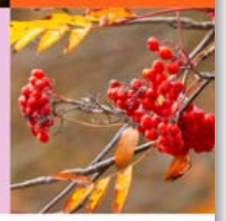

Kulosaaren Martat

KULOSAARELAISET RY TARJOAA
TORSTAINA 22.10. klo 18–19:30 LUKUTUVASSA
TEEMAILLAN AIHEESTA ”UNELMATEHDAS KULOSAARESSA”.

Mikä yhdistää näitä kuvia? Vastaus ”Porin tulitikkutehdas” on oikein, samoin on ”Kulosaari”.

Tule 22.10. klo 18 Lukutupaan kuulemaan *Unelmatehdas Kulosaaressa* -kirjan tekijöiden Minna Santakarin ja Juha Seitajärven esitystä "Kulosaaren unelmatehtaasta". Saat tietää, miksi ja miten ”Kulosaari” on oikea vastaus, ja millaisia olivat. Fennadan studiot ja kuvauspaikat Kulosaaressa.

Lukutupa sijaitsee Kulosaaren yhteiskoulun kirjastossa osoitteessa Svinhufvudinkuja 6 E, johon pääsee esteettömästi Ostoskeskuksen liepeiltä Svinhufvudinkujaa pitkin.

KULOSAARELAISET RY TARJOAA
TORSTAINA 19.11. klo 18–19 LUKUTUVASSA
TEEMAILLAN MARLEENA LEHTOSEN SEURASSA.

Kulosaarelainen Marleena Lehtonen asui nuorena pari vuotta perheensä kanssa Italiassa, jona aikana kiinnostus vaatteita ja tyyliä kohti syntyi isosti – isoäitikin oli tehnyt uransa vaatealalla Suomessa. Kulosaaren yhteiskoulun ylioppilaan suunta kävi Turun kauppakorkeakouluun, jossa opiskeltuaan yhden lukukauden hän päätti kokeilla muotikoulua tutuissa maisemissa Firenzessä.

Koulu oli kiinnostava, mutta se myös palautti maan pinnalle: maailma on täynnä lahjakkaita suunnittelijoita, ala on Suomessa hyvin kapea ja muuallakin erittäin haluttu ja kilpailtu.

Kauppakorkeasta valmistuttuaan Marleena päätyi töihin erilaisiin markkinoinnin, viestinnän ja myynnin tehtäviin. Koko ajan suunta vei visuaalisiin työtehtäviin. Lopulta vuonna 2018 kuin sattuman kautta suunta vaihtui vaatealan yrittäjyyteen ja oman Lili Marleena brändin perustamiseen.

Tule tapaamaan Marleenaa ja kuulemaan koko tarina ja myös, millaista on olla luovan alan yrittäjä Suomessa.

JAKARANDA

Jakaranda on vuodesta 1985 välittänyt afrikkalaisperäisiä tunnelmia laulaen, soittaen ja tanssien.

Konsertti Kulosaaren kirkossa
Su 25.10. klo 16.30.

Vapaa pääsy, vapaaehtoinen lahjoitus Herttoniemen seurakunnan diakoniatyölle. Konsertin tarjoaa Kulosaaren kirkkovakka ry.

Jakaranda on mukana myös saman pyhän messussa klo 10.

KulisPopin konsertti kruunasi Kulosaari-päivän

TEKSTI JA KUVAT: TIMO POIJÄRVI

Perinteistä Kulosaari-päivää vietettiin 24.8. Kluuvin puistossa ja tuttuun tapaan tilaisuuden lopuksi saatiin kuulla Kulosaaren kulttuuriyhdistyksen tarjoama KulisPop -konserttisarjan musiikkiesitys.

Kulosaaripäivän tilaisuuteen oli saapunut satamäärin saarelaisia, joidenkin arvioiden mukaan koettiin tapahtuman yleisöennätys, olihan olosuhteet lähes täydelliset, kun aurinko paistoi ja alkuilta oli lämpöinen.

Olavi Uusivirta haastattelee Paolo Ribaldinia

KulisPop26 esiintyjänä toimi alkuperäisitalialainen kultakurkku Paolo Ribaldini ja yksi Suomen taitavimmista kitaravelhoista Tuomas Heikkinen -duo.

Konsertti alkoi haastattelulla, jossa kulttuuriyhdistyksen Olavi Uusivirta keskusteli Paolon kanssa. Yleisöön teki suuren vaikutuksen kuulla Paolon akateemisuudesta, jonka hän kertoi olleen se syy saapua Suomeen vuonna 2012 väitöskirjaa tekemään. Hän opiskelee tällä hetkellä musiikkitieteiden tohtoriksi Helsingin Yliopistossa, on jo musiikin maisteri (Mantovan konservatorio) sekä filosofian maisteri (Veronan yliopisto). Lisäksi hän toimii laulun ja laulupedagogiikan opettajana Metropolia ammattikorkeakoulussa. Paololla on asiaankuuluvasti kytkös Kulosaareen ystävänsä, Kulttuuriyhdistyksen sihteerin Timo Poijärven kautta, jonka luona Hopeasalmenrannan sinisessä huvilassa Paolo vierailee säännöllisesti kahvikupin äärellä ”maailmaa parantamassa”.

Paolo ja Tuomas hurmasivat esittämällä italialaisen musiikin helmiä, joihin Paolo kertoi mielenkiintoisia taustatarinoita. Muutama rock-klassikkokin kuultiin illan aikana. Ja kuten usein KulisPop-konserteissa on tapana, lavalle päätyi myös Olavi Uusivirta, joka lauloi Paolon kanssa Guarda che luna -kappaleen, jonka suomenkielisen version (Hopeinen kuu) levytti aikanaan itse Olavi Virta. Tyylikäs päätös Kulosaari-päivälle.

Muusikoilla oli selvästi myös hauskaa.

KulisPopin innostunutta nuorta yleisöä
KUVA: TUIJA NIKKO

Kulosaaren kulttuuriyhdistys ry kiittää Kulosaarelaiset ry:tä hienosta tapahtumasta sekä kaikkia paikalle saapuneita. Ensi vuonna uudestaan!

Ehrensvärdin jäljillä Kulosaaren kartanolla

TEKSTI JA KUVAT: TUIJA NIKKO

Viitisentoista kulosaarelaista osallistui Kulosaarelaiset ry:n retkelle Kulosaaren kartanolle 10. syyskuuta. Oppaanamme oli Helsinki-opas **Marja Sorvari.** Saimme kuulla kiinnostavia tarinoita kartanon historiasta, perehtyä kartanoalueen rakennuksiin ja ihailla puiston komeita, vanhoja lehtipuita.

Kulosaaren kartanon historiasta tiedetään, että se on syntynyt 1500-luvun rälssitilasta (Brändön rälssitila). Oli mielenkiintoista kuulla Kulosaaren ja Herttoniemen kartanoiden pitkästä yhteisestä historiasta. Ne ovat olleet pitkälti samojen omistajien hallussa ja myös ulkonäöltään ne muistuttavat kovasti toisiaan. Ensimmäinen yhteinen omistaja on ollut tullitarkastaja Petter Wetter, joka osti ja yhdisti Kulosaaren ja Herttoniemen lähitilat suureksi Herttoniemen kartanoksi 1600- ja 1700-luvun vaiheessa.

Suomen ensimmäinen lastenkoti

Varmasti maineikkain ja myös mielenkiintoisin Herttoniemen ja Kulosaaren kartanoiden omistajista on ollut Suomenlinnan perustajana tunnettu kreivi ja sotamarsalkka **Augustin Ehrensvärd.** Hänen omistukseensa Kulosaaren kartano siirtyi vuonna 1751. Harva nykyhelsinkiläisistä tietää, että Ehrensvärd perusti Kulosaaren kartanolle Suomen ensimmäisen lastenkodin vuonna 1753. Hänellä oli huoli sotilaidensa lasten suuresta kuolleisuudesta, minkä vuoksi hän päätyi perustamaan Tykistöpataljoonan lastenkodin, joka toimi hänen suojeluksessaan. Lastenkodissa sanotaan olleen viitisenkymmentä lasta. Ehrensvärdin aikana kartanorakennuksen pohjoispuolella arvellaan sijainneen kaksi symmetristä, yksikerroksista lastenkotirakennusta, suunnilleen niillä paikkeilla, missä nyt sijaitsee ns. pehtoorin talo ja pieni punamultainen leivintuparakennus.

Lastenkodissa toimi myös koulu, jossa lapsille opetettiin kristinoppia, lukemista, kirjoittamista, laskentoa, historiaa ja maantietoa. Erityisen tärkeässä asemassa oli puutarhanhoidon opetus, koska Ehrensvärd oli itse hyvin kiinnostunut puutarhanhoidosta. Lastenkodin yhteyteen perustettiinkin laaja hyötypuutarha juuresten ja vihannesten kasvattamiseen. Puutarha sijaitsi suurin piirtein kartanon ja nykyisen Kivinokantien välissä, nykyisten viljelypalstojen kohdalla. Ehrensvärd alkoi ajan tavan mukaisesti viljellä myös tupakkaa. Laajat tupakkaviljelmät sijaitsivat kutakuinkin nykyisen Herttoniemen siirtolapuutarhan paikalla. Tupakanlehtien kuivaamista varten perustettiin 1750-luvulla riihirakennus, joka yhä loistaa kauniina maamerkkinä siirtolapuutarha-alueen takaosassa. Riihi on Kulosaaren kartanoalueen vanhin rakennus ja myös Helsingin vanhimpia alkuperäisellä paikallaan säilyneitä puutaloja. Tänä päivänä riihen omistaa Herttoniemen siirtolapuutarhayhdistys ry. Riihi toimii siirtolapuutarhan juhla- ja kokoustilana ja on Kaupunginmuseon suojelukohde.

Nykyinen rakennus 1800-luvun alkupuolelta

Kartanosta tiedetään, että se on sijainnut ainakin kahdessa eri paikassa ennen nykyistä sijaintiaan. Nykyisen rakennuksen kaksikerroksisen keskiosan oletetaan kuuluneen jo Ehrensvärdin rakennuttamaan kartanoon (1757-1765). Tähän katsotaan viittaavan kartanon korkea yläkerta ja matala, arkikäyttöön suunniteltu alakerta. Uusittu rakennus valmistui 1800-luvun alkupuolella, jolloin kartanon omisti **Lars Johan Jägerhorn af Storby.** Kartano siirtyi hänen omistukseensa vuonna 1811, ja hän ryhtyi hetimiten päärakennuksen korjaus- ja laajennustöihin. Piirustukset hän tilasi arkkitehti **Pehr Granstedt**ilta. Sama arkkitehti vastasi myös Herttoniemen kartanon peruskorjauksesta ja laajennuksesta, mikä selittää kartanoiden yhdennäköisyyden. Hirsirunkoinen rakennus sai tuolloin nykyisen empire-asunsa, julkisivurappauksen ja vaaleanpunaisen värinsä.

Puutarha Cronstedtin perustama

Vuonna 1877 Suomen yhdyspankin toimitusjohtajana toiminut paroni **Johan Cronstedt** osti Brändön kartanon kesäpaikakseen. Kerrotaan, että päärakennuksen edusta oli tuolloin kokonaan perunapeltoa. Cronstedt rakasti puutarhanhoitoa ja kunnosti puutarhan kartanon mukaiseen arvoonsa, jolloin se sai myös nykyisen muotonsa. Puutarhan reunoille istutettiin suojaksi lehmuksia ja tammia. 1900-luvun alussa päärakennusta lähinnä tiedetään sijainneen upea koristeistutussommitelma eksoottisine palmuineen ja agaaveineen. Siinä kohtaa on edelleen kaunis kukkapenkki.

Stuguöstä Kulosaari

Johan Cronstedtin kuoltua vuonna 1907 suurin osa kartanon maista myytiin AB Brändö Villastad -yhtiölle, ja loppu onkin historiaa! Stuguö eli nykyinen Kulosaari sekä nykyisen Kivinokan alue siirtyivät uuden perustettavan huvilakaupungin omistukseen. Kartanon ydinalueet jäivät Cronstedtin lesken **Eva Cronstedt**in ja heidän lapsiensa omistukseen. Eva Cronstedtin kuoltua 1919 kartanon osti Brändö gårds AB, joka myi kartanon Helsingin kaupungille vuonna 1927. Kaupunki vuokrasi kartanon vuosikymmeniksi (1937-2023) Kunnallisten työntekijöiden ja viranhaltijoiden liiton (KTV, myöhemmin JHL) loma- ja kurssikeskukseksi. Vuodesta 2024 kartanon omistaa kiinteistökehitykseen erikoistunut RL Tilat Oy.

Hienoa, että tällainen historiallinen rakennus on edelleen ilonamme ja aktiivisesti toimiva! Paitsi upeista tarinoista, saimme myös nauttia kahvit kartanon alakerran kahvilassa ja ihailla Erik Bruunin julistenäyttelyä. Saunomaan emme tällä kertaa ehtineet.

Pieni ryhmämme riittää peittämään päärakennuksen edessä olevan kauniin daaliapenkin.

Kartanon hirsistä tehtyä päärakennusta luulisi kivitaloksi.

Pieni punamultainen leivintuparakennus.

Pehtoorin talo.

Lukuvinkkejä

Tarkemmin Kulosaaren kartanon historiasta voi lukea mm. seuraavista julkaisuista:

Kulosaaren kartano. Ympäristöhistoriallinen selvitys ja kehittämistarpeet. Helsingin kaupunki. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:31.

Lönnqvist, Bo. Vanhoja kartanoita Helsingin seudulla. 1995.

Nikula, Oscar. Augustin Ehrensvärd 1710-1772. Ehrensvärd Seura ry. 2011.

Ks. myös Kulosaarelaiset – Brändöborna 3/2026.

Kulosaaren Kotiseuturahaston Säätiö

TEKSTI: ELINA SEPPÄLÄ

Kulosaaren Kotiseuturahaston Säätiö, Stiftelsen Brändö Hembygdsfond, on tukenut kulosaarelaista kotiseututyötä – kouluja, yhdistyksiä, urheiluseuroja ja kulttuuritoimintaa – jo yli 80 vuoden ajan.

Katsaus säätiön historiaan

Säätiön syntyvaiheet kietoutuvat Suomen kohtalonhetkiin: jatkosodan loppuvaiheeseen ja välirauhansopimuksen allekirjoittamiseen Moskovassa syyskuussa 1944. Neuvostoliitto vaati jatkosodan päättäneessä välirauhansopimuksessa kaikkien Suomen ”hitleriläismielisten (fascisminluontoisten)” järjestöjen lakkauttamista. Näihin katsottiin kuuluviksi Isänmaallisen Kansanliikkeen ja Akateemisen Karjala-Seuran ohella myös erilaiset maanpuolustusjärjestöt kuten Rintamamiesliitto, suojeluskunnat ja Lotta Svärd.

Suojeluskuntajärjestössä asiaa osattiin ennakoida. Presidentti Mannerheimin kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella tultiin siihen tulokseen, että suojeluskunnat oli viisainta ajaa alas vapaaehtoisesti ennen kuin Neuvostoliitto tekisi sen pakolla. Suojeluskuntien omaisuuden takavarikointia haluttiin kaikin keinoin välttää.

Lakkautuksia koskeva lakiesitys ei siis tullut järjestöille yllätyksenä, ja siihen ehdittiin reagoida nopeasti. Suurin osa Suomen suojeluskunnista ja lottayhdistyksistä luovutti omaisuutensa pois ennen virallista lakkautuspäätöstä. Lahjoitusten piiriin kuului lähes 300 suojeluskuntataloa ja yli 90 % järjestöjen muusta omaisuudesta.

Kulosaaressa suojeluskunnan ja siihen sidoksissa olleiden lottien omaisuus päätettiin siirtää kotiseututyötä tekevälle säätiölle. Kiireessäkin haluttiin menetellä lainkirjaimen mukaan. Saaren väestönsuojeluspäällikkö Guido Simbergin luokse kokoontunut ryhmä otti yhteyttä suoraan oikeusministeri Ernst von Borniin, joka totesi, että koska suojeluskuntaa tukenut yhdistys oli perustettu yksityisin varoin, oli sillä myös laillinen oikeus luovuttaa varat haluamalleen taholle.

Kulosaareen perustettiin pikaisesti marraskuun alussa 1944 Stiftelsen Brändö Hembygdsfond – Kulosaaren Kotiseuturahaston Säätiö, jolle niin Kulosaaren lotat kuin suojeluskuntajärjestökin luovuttivat lähes koko omaisuutensa. Säädekirjaan merkittiin säätiön tarkoitukseksi koulujen ja nuorisotyön tukeminen saarella ”vähintään kymmenen vuoden ajan”. Suojeluskuntien virallinen lakkautuspäätös tuli vain muutamaa päivää myöhemmin.

Kulosaaren Kotiseuturahaston Säätiön ensimmäisen hallituksen muodostivat saaren suomen- ja ruotsinkielisten yhteiskoulujen rehtorit Kyllikki Kovero ja Ruben Jansson, agronomi Harald Wegelius, aktiivinen suojeluskuntamies ja insinööri John Stenberg, Koneen hissiyhtiön johtaja Heikki Herlin sekä varajäsen, aktiivilottana toiminut Evi Rönnholm. Säätiön toiminta oli alkuvaiheessa varovaista, sillä suojeluskuntien omaisuusluovutuksia pidettiin Neuvostoliiton valvontakomission ja suomalaisen vasemmiston piirissä laittomina. Kiireessä tehdyissä luovutuksissa olikin monissa epäselvyyksiä ja niiden tutkinnasta muodostui lähes kymmenen vuotta kestänyt prosessi, joka kuitenkin päättyi useimmiten lahjoituksen saaneen tahon hyväksi.

Saaren oma Säätiö

Paikalliselta suojeluskunnalta ja lotilta saatu omaisuus antoi Kulosaaren Kotiseuturahaston Säätiölle oivan pesämunan ryhtyä toteuttamaan kotiseututyötä. Aluksi säätiö keskittyi avustamaan vain kouluja ja nuorisotoimintaa, mutta vuonna 1963 todettiin, että säätiön perustamisesta oli kulunut jo reilusti yli kymmenen vuotta ja tuen piiriin voitiin siksi ottaa muukin yleishyödyllinen toiminta saarella. 1980-luvulta lähtien säätiö on lisäksi pyrkinyt menneisyyden tallentamiseen eli dokumentoimaan saaren monivaiheista kulttuurihistoriaa ja saarella toimineiden instituutioiden vaiheita. Tärkeä kulttuuriteko oli myös Kulosaaren vanhan raitiovaunun entistäminen yhteistyössä Helsingin kaupungin liikennelaitoksen, Helsingin kaupunginmuseon ja Koneen Säätiön kanssa 2000-luvun alkuvuosina.

Säätiön omaisuus on vuosikymmenien varrella moninkertaistunut, mikä on mahdollistanut avokätisemmän jakopolitiikan, kuitenkin säädekirjan puitteissa. Kulosaaren Kotiseuturahaston Säätiö on 2000-luvulla tukenut lähes kaikkia saarella toimivia kouluja, yhdistyksiä ja seuroja. Myös Kulosaaren lähituntumassa tapahtuvaa toimintaa saatetaan tukea harkiten, mikäli se palvelee saaren asukkaita. Avustusta annetaan pääasiassa yksittäisiin hankkeisiin. Hakeminen tapahtuu jättämällä hyvin perusteltu ja hankkeen tarkan kustannussuunnitelman sisältävä hakemus säätiölle hakuaikojen puitteissa. Tarkemmat tiedot ja hakuohjeet löytyvät säätiön verkkosivuilta osoitteesta www.hembygdsfonden.org.

Kulosaaren raitiovaunu Kauppatorilla 8.5.2007. Matti Huuhka / Museokuva (kirjasta Matti Räsänen: Kulosaaren raitiotie, s. 91)

Kulosaaren Kotiseuturahaston Säätiö vietti 80-vuotispäiväänsä Kulosaaren Casinolla tukemiensa järjestöjen edustajien kanssa. Kuva Varpu Taarna

Kirjallisuus:

Håkan Simberg, ”Stiftelsen Brändö Hembygdsfond” teoksessa Kulosaari – koti ja kaupunginosa. Otava 2002.

Marko Halonen, Kulosaaren suojeluskunta. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2014.

Ilkka Herlin, Kivijalasta harjahirteen. Kustaa Vilkunan yhteiskunnallinen ajattelu ja toiminta. Otava 1993.

Kävelyttäjähiihtäjästä vuoden kulosaarelainen

TEKSTI: LIISA HORELLI
KUVAT: PENTTI RANTALA JA LIISA HORELLI

Kulosaarelaisten ulkoiluttaja, liikuntaneuvos Tuomo Jantunen on valittu tämän vuoden kulosaarelaiseksi.

Tuomo Jantunen on tehnyt pitkän uran liikkumisen parissa, ensin Tahko Pihkalan vuonna 1938 perustaman Suomen Ladun toiminnanjohtajana ja sen jälkeen lukuisten hiihtämiseen ja kävelyyn liittyvien kotimaisten ja kansainvälisten hankkeiden järjestäjänä. Hän on myös ollut perustamassa Kulosaaren Hiihtäjät ry:tä, jonka sihteerinä hän toimii aktiivisesti. Mitä olet järjestänyt meille tällä kaudella?

Hiihtomahdollisuuksia kulosaarelaisille

”Joulukuussa, viikolla 50, lähdemme jälleen viikoksi Kiilopäälle. Jos ja kun lunta tulee, Kulosaaresta lähtee päivittäin auto jollekin pääkaupunkiseudun hiihtopaikalle, eikä se maksa osallistujille mitään. Mukaan pääsee ottamalla yhteyttä Kulosaaren hiihtäjiin (tuomo@jantunen.fi). Tämän lisäksi seura pitää yhteyttä Helsingin viranomaisiin saadakseen kunnon latuverkon sekä Mustikkamaalle että Kluuvin puistoon, jossa on tarkoitus järjestää hiihto-opetusta lapsille, mikäli sääolosuhteet sallivat. Mottoni on: Hymyä huulessa. Yhdessä ulos matalalla kynnyksellä eri ikäisten ja erilaisten ihmisten kanssa.”

Tuomo Jantunen kävelee ja kuntoilee Kulosaaren reiteillä ja lähialueilla Mustikkamaalla ja Kivinokassa päivittäin tavoitteena ”tunti päivässä” sauvakävellen. Tätä samaa ulkoilutavoitetta liikuntaneuvos suosittelee kaikille muillekin kulosaarelaisille, sillä *”terveysliikuntana kävely sopii lähes jokaiselle”.*

Sauvakävelyn kansainvälistyminen

Tuomo Jantusta voidaan pitää myös sauvakävelyn isänä, sillä hän oli 30 vuotta sitten mukana julkisessa tapahtumassa, jonne lumen puutteesta huolimatta tultiin sankoin joukoin sauvoen, mutta suksitta. Sittemmin sauvoja kehiteltiin kymmenen vuotta, jonka tuloksena syntyivät tunnetut Exel-sauvat. Tuomo on avittanut kaunialaiskeksijää innovoimaan uuden sauvamallin, Sisun, jossa ei ole hihnoja (ks. kuva). Sitä valmistaa tuusulalainen pariskunta.

Kulosaaren hiihtäjät ovat kytköksissä Suomen Latuun ja saavat sen kautta jatkuvasti kutsuja sauvakävelyesittelyille niin Suomessa kuin ulkomaillekin. Äsken vieraili Virosta 50 sauvakävelijää. Kutsuja on tullut myös Ranskasta ja Japanista, jonne delegaatio lähtee lokakuussa kymmeneksi päiväksi. Täytyy kuitenkin todeta, että suomalaiset metsäreitit ovat maailman parhaita.

Suomen suosituinta kansantaidetta

Tuomo Jantunen on lähes koko elämänsä ollut ja on yhä edelleen innovatiivinen ulkoiluttaja. Jo vuonna 1980 hän innostui, kun Olavi Lanu teki Tiirismaan metsikköön lumiveistoksia. Suomen latu alkoi tuolloin Tuomon johdolla järjestää lumen sekä myöhemmin jää- ja hiekkaveiston SM-kilpailuja. Suurin hiekkaveistos on Lappeenrannan hiekkalinna, jota käy ihailemassa 150 000 ihmistä kesässä.

Viime syksynä Kivinokassa järjestetty jääveistoskilpailu oli esimerkki amatööreille ja erityisesti lapsille tarkoitetusta tapahtumasta. Näin on syntynyt kaikkein suosituin kansantaidelaji, sillä yhden kauden aikana kävijöitä voi olla tuhansia. *”Sitä paitsi se on terveellinen ulkoilulaji, jossa kaikenikäiset voivat olla mukana”,* toteaa Tuomo. Siitä on myös tullut liiketoimintaa Lapissa, sillä mm. Kemin lumilinna on pystyssä läpi vuoden. Ensi jouluna Tuomolta ilmestyy aiheesta kirja.

Kulosaari, pieni paratiisi

Tuomo Jantusen mielestä *”Kulosaari on turvallinen ja hyvä asuinpaikka kaikilla tavoin. Onneksi kaikki pyörii vielä ostoskeskuksessa. Kävelymatkan päässä ovat Herttoniemi ja Kalasatama. Lempipaikkani ovat jokapäiväiset polut ja kadut, myös Kivinokka, jota pidän osana Kulosaarta”.*

Tuomo Jantunen esittelee uusia Sisu-sauvoja.

Vuoden kulosaarelainen Tuomo Jantunen Kulosaari-päivänä kunniakirja käsissään.

Sisu Grip -sauvoja löytyy

TEKSTI: TUOMO JANTUNEN

Moni kulosaarelainen on kysellyt, mistä uusia Sisu Grip -kävelysauvoja voi ostaa. Onko niitä urheilukaupoissa?

Vastaus: ei ole. Niitä saa vain suoraan valmistajalta postimyynnin kautta. Osoite on www.sisugrip.com. Sieltä sauvat tulevat pikku paketissa hintaan 118 euroa.

Toinen vaihtoehto on ottaa yhteys Kulosaaren hiihtäjät ry:n sihteeriin Tuomo Jantuseen, joka tuo ne kotiin ja opettaa samalla niiden käytön hintaan 108 euroa. Tuomolle voi laittaa tekstiviestiä tai soittaa numeroon 0400-417272.

Japanin sauvakävely vahvassa nosteessa

TEKSTI JA KUVAT: TUOMO JANTUNEN

Sauvakävelybuumi alkoi Suomessa 30 vuotta sitten. Jo paljon ennen sitä mm. hiihtäjät olivat käyttäneet sauvoja syksyn mäkiharjoitteluissa, mutta suuret väkimäärät saatiin liikkeelle, kun Exelin kävelysauvat tulivat markkinoille vuonna 1997.

Japani liittyi mukaan reilut 20 vuotta sitten. Nyt Japanissa on useita sauvajärjestöjä, joista ”Sauvaliiga” keskittyy kunto- ja terveysliikuntaan. Sen keskeiset kouluttajat ja vetäjät professori Hirofumi Maehana ja johtaja Mitsuhiro Nanjo olivat hakemassa uusia eväitä viikon ajan sauvakävelyn kotimaasta Suomesta.

Keskeistä oli nähdä ja kokea suomalaisia reittejä ja tutustua paikallisiin sauvakävelijöihin sekä kokeilla uusia Sisu Grip -sauvoja. Tämä tapahtui sekä Palohei-nässä että Keski-Suomessa.

Tällä vierailulla oli mielenkiintoinen päätös: nämä Suomen ystävät halusivat laskea kukat Hietaniemen sankarihautausmaan suurelle ristille ja pitää puheen sankarivainajien muistolle. Se oli liikuttava hetki.

Kulosaaren ystävät saivat kutsun saapua Japanin sauvakiertueelle jo nyt lokakuun lopulla. Matkaan lähtee neljän hengen ryhmä, joka käy kävelytapahtumissa Kiotossa, Tokiossa ja Sakurassa.

KULOSAAREN ANKKALAMPI-DUCKIES

High-quality early childhood education in a safe and homelike environment

Small groups supporting individual growth in a bilingual atmosphere

Professional, caring and dedicated staff

You are welcome to visit us!
We will gladly tell you more

For more information and early childhood education place enquiries:

Salla, Customer Manager
salla@ankkalampi-ankdammen.fi
+358 50 380 6070

ankkalampi.fi

Korkeasaari Kissanpäivät Korkeasaaressa

TEKSTI: MARI LEHMONEN
KUVAT: ANNIKA SORJONEN

Amurinleopardipennut Sienna ja Sasha

Manulinpentu Sten

Syksyn viilenevät kelit ovat omiaan kissaeläinten tarkkailuun. Tänä syksynä tarkkailtavaa onkin runsaasti, sillä saareen syntyi kesällä kaksi pentueellista kissoja: manuleita ja amurinleopardeja. Kaikki Korkeasaaressa tänä vuonna syntyneet poikaset saivat S-kirjaimella alkavat nimet.

Manuliemo Mimillä on riittänyt puuhaa kolmen vilkkaan pentunsa kanssa. Toukokuun alussa syntyneet pennut saivat nimet Saimi, Saga ja Sten. Kolmikon ansiosta manuleita on nyt tavallista helpompi bongata kivien seasta pitkin päivää. Viimeistään iltapäivällä noin kello kolmen ruoka-aikaan manulit tulevat vartomaan, mitä kiinnostavaa eläintenhoitaja tuo oksalle tavoiteltavaksi. Pentue on manuliparin tähän asti suurin. Edelliset pennut ovat aikuistuttuaan muuttaneet lajin EEP-suojeluohjelman koordinaattorin valitsemiin eläintarhoihin Prahaan, Pariisiin sekä Ruotsiin Nordens Arkiin.

Vauhditimme Kissojen Yöllä jälleen manuleiden suojelua luonnossa. Ohjaamme keräysvarat Pallas’s Cat International Conservation Alliancelle manulin suojeluprojekteihin, joita on tällä hetkellä käynnissä Mongoliassa, Kazakstanissa, Intiassa ja Turkmenistanissa. Projekteissa tutkitaan manulien elinalueita, tehdään kannanseurantaa, vähennetään manuleihin kohdistuvia uhkia ja osallistetaan paikallisia avuksi suojeluun.

Heinäkuun lopulla iloitsimme amurinleopardinaaras Youmin ensimmäisistä pennuista, joita se on hoitanut kuin olisi tehnyt tätä aiemminkin. Pennut Sasha ja Sienna ovat nyt kahden kuukauden ikäisiä reippaita pikkuleopardeja, jotka ulkoilevat päivittäin emoaan seuraillen. Kun pennut ovat telmineet enimmät energiansa, emo kantaa nassikoita pesäkopin luokse, kunnes ne eivät enää karkaa emoltaan. Päivä päivältä tutkimusretket ulottuvat pidemmälle, kun pennut varttuvat. Emo ja pennut asuvat Kissalaakson tarhassa L.

Leopardi-isä Timba katselee kiinnostuneena perheen touhuja omalta puoleltaan, jotta emo voi keskittyä tärkeään työhönsä ja rauha yksityisyyttään arvostavien leopardien keskuudessa säilyy. Timban isä pelastettiin vahingoittuneena suojelualueelta eikä sitä voitu kuntouttaa luontoon takaisin. Timballe toivottiin myös omia jälkeläisiä säilyttämään tarhakannassa ainutlaatuista geeniperimää. Nyt syntyneet pennut ovat Timban ensimmäiset ja siksi suojeluohjelmalle erittäin tärkeitä.

Syystärppejä

Syksy on siis tänä vuonna entistäkin parempaa aikaa tulla eläinten saarelle. Vuosikortti on edullisin tapa vierailla useammin kuin kolmesti vuodessa. Tiesithän, että saat 20 % alennusta uuden vuosikortin hinnasta, kun näytät lipunmyynnissä käytetyn pääsylippusi, jonka ostopäivästä on kulunut enintään 30 päivää.

Korkeasaari on talvikaudella avoinna päivittäin klo 10–16. Koulujen syysloman aikaan 10.–18.10. ohjelmassa on mm. ruokintoja Kissalaaksossa ja ahmoilla, joiden pennut ovat myös kasvaneet huimaa vauhtia. Talvikaudella jatkuvat ilmaispäivät, joista ensimmäiset ovat 5.10., 2.11. ja 7.12. Bistro Bronissa on jälleen syyskuusta alkaen viikoittain vaihtuvien annosten lounaslista maistuvine salaattipöytineen ja kasviskeittoineen. Odotamme myös lauantaita 7.11., jolloin Korkeasaaren pysäkille saapuu ensi kertaa raitiovaunu kyydissään eläintarhan vierailijoita.

HUOMIO:
10.5.2026 tehtiin Kulosaarelaiset ry:n ja Korkeasaaren kesken hieno sopimus: seuran jäsenet saavat vuosikortin puoleen hintaan.

- Etu -50 %: vuonna 2026 normaalihinta 30-65 €, jäsenhinta 15-32,50 €
- Etu on voimassa toistaiseksi.
- Etu on henkilökohtainen. Perhejäsenyys tuo lapset edun piiriin.
- Vuosikortilla voit vierailla eläinten saarella niin usein kuin haluat! Vuosikortti on voimassa yhden vuoden aktivointipäivästä.
- Vuosikortin lisäetuna saat 10 % alenuksen Korkeasaaren kaupasta (pl. postimerkit ja pääsylipputuotteet) ja Korkeasaaren ravintoloista ja kioskeista (pl. alkoholituotteet).
- Vuosikortti ei ole voimassa Korkeasaaren erityishinnoitelluissa tapahtumissa, kuten esim. Kissojen Yössä tai muina mahdollisina poikkeuspäivinä.

Kulosaarelaiset ry:n jäsenmaksu maksetaan tilille FI11 2183 1800 0135 11 (viite 20255) tai MobilePayllä numeroon 25565. Vuonna 2026 henkilöjäsenen maksu on 20 €, perhemaksu 35 €.
Jäsen voi todentaa etukelpoisuutensa näyttämällä kuitin vuoden jäsenmaksusta, jos nimeä ei löydy yhdistyksen Korkeasaarelle toimittamasta jäsenlistasta.

Kesäteatteria Kulosaaren tuntumassa

TEKSTI: MIKKO-OLAVI SEPPÄLÄ

Kulosaarelaisia hemmoteltiin kesällä, kun kahden eri kesäteatterin esityksistä saatiin nauttia saaren naapurirannoilla. Sekä Mustikkamaan että Kivinokan kesäteatterit ovat ammattijohtoisia harrastajateattereita, mutta keskenään ne ovat erilaisia. Kävimme tutustumassa molempien tarjontaan.

Helsingin kesään on jo 1800-luvun lopulta kuulunut ulkoilmateatteri. Aluksi teatteria nähtiin kaupunkipuistojen kiinteillä lavoilla Kaivopuistossa sekä Töölönlahden rantamilla Hesperiassa. 1900-luvun alkupuolelta lähtien esityksiä on järjestetty luonnon helmassa Helsingin lähisaarilla.

Kesäteatterin pitkät perinteet Mustikkamaalla

Mustikkamaalla ulkoilijat ovat voineet havaita uuden katukyltin, jossa lukee Kesäteatterinpolku. Nimi perustelee paikkaansa, sillä kesäteatteritoiminnalla on Mustikkamaalla yli satavuotiset perinteet.

Itse asiassa Mustikkamaalla pelattiin perheteatteria jo 1900-luvun alkuvuosina, kun saari tunnettiin vain venetelakoista ja muutamista kesähuviloista. Rakennusmestari Juho Ahteen huvilalla pidettiin vuotuiset kesäjuhlat, joilla Ahteen, kenkäkauppias Oldenburgin ja apteekkari Stigzeliuksen lapset esittivät Topeliuksen näytelmiä ja kuvaelmia.

Kun Mustikkamaasta tehtiin Helsingin työväenyhdistyksen hallinnoima kansanpuisto vuonna 1921, rakennusohjelmaan kuului itsestään selvästi teatterilava. Se valmistui Hopeasalmen rannalle nykyisen Mustikkamaansillan ja venetelakan väliselle alueelle. Teatterin

Mustikkamaan kesäteatterilla vietettiin kesällä 1937 tukijuhlaa Espanjan tasavaltalaisten hyväksi. Mainosseinäke peittää näkymän Hopeasalmelle. Kuva Työväen arkisto.

entisen luonnonkatsomon poikki kulkee nykyään Kansanpuistonpolku.

Mustikkamaan kesäteatterilla vietettiin kesällä 1937 tukijuhlaa Espanjan tasavaltalaisten hyväksi. Mainosseinäke peittää näkymän Hopeasalmelle. Kuva Työväen arkisto.

Mustikkamaan ensimmäinen kesäteatteri valmistui Hopeasalmen rannalle v. 1923. Näyttämölavan tyyli edusti 1920-luvun klassismia, ja rakentaja oli Helsingin Työväenyhdistys. Kuva Työväen arkisto.

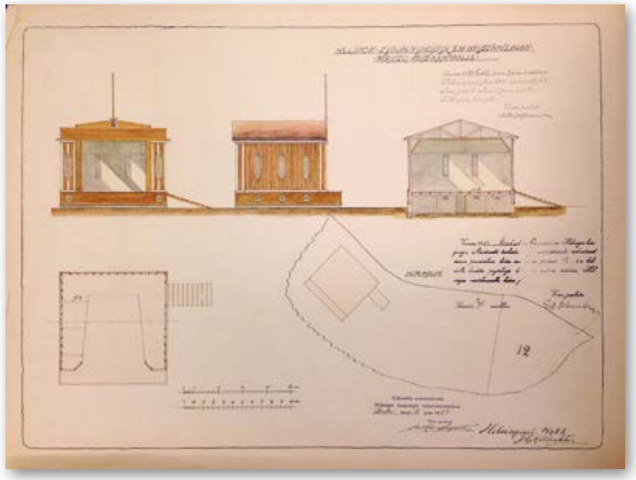

Mustikkamaan ensimmäinen kesäteatteri valmistui Hopeasalmen rannalle v. 1923. Näyttämölavan tyyli edusti 1920-luvun klassismia, ja rakentaja oli Helsingin Työväenyhdistys. Kuva Työväen arkisto.

Mustikkamaan kesäteatteri rapistui käyttämättömänä. Kuva Raija Järvelä v. 1963. Helsingin Kaupunginmuseo.

Kun Helsingin kaupunki kunnosti Mustikkamaan virkistysalueeksi 1960-luvulla, kaupungin itse ylläpitämän Helsingin Kesäteatterin tarpeisiin suunniteltiin oma näyttämö. Arkkitehti Olli Lehtovuoren alkuperäisissä kaavailuissa Isoisänniemelle olisi tullut muodikas pyörökatsomo, mutta liikuntaviraston oli tingittävä suunnitelmista. Kesäteatteri sai 1971 minimipuitteet, johon kuuluivat penkit, kuivakäymälä ja tarpeistovaja. Kiinteäksi lavasteeksi hankittiin 1974 elokuvayhtiöltä pirttirakennus ja ladonseinä.

Monet muistavat vielä tämän luonnonnäyttämön, joka sijaitsi nykyisen kiipeilypuiston ja koirapuiston välisellä alueella. Hauska sattuma on, että rakennusmestari Ahteen huvila sijaitsi aikoinaan kutakuinkin samalla paikalla.

Kun Helsingin Kesäteatteri siirtyi Keskuspuistoon, Mustikkamaan sai haltuunsa Ylioppilasteatteri, jonka esityksiä nähtiin Isoisänniemellä kesästä 1984 lähtien. Mustikkamaan kolmas kiinteä ulkoilmanäyttämö oli nykyinen amfiteatteri, jonka kaupunki rakensi vuonna 2000 erityisesti Ylioppilasteatterin tarpeisiin. Siellä yleisö saa istua kankaisen katoksen suojassa.

Ylioppilasteatteri juhlii Lapualaisoopperan hengessä

Ylioppilasteatteri viettää 2026 satavuotisjuhliaan. Kesäteatteri on kuulunut sen ohjelmaan aina 1930-luvulta lähtien. Esitykset Seurasaaren Antin talon pihamaalla elävöittivät ulkoilmamuseon kesää aina 1960-luvun lopulle asti, sitten seurasi välivaihe, jolloin ylioppilaat esiintyivät Puotilan kartanolla sekä Seurasaaren juhlakentällä.

Vuosikymmenten varrella kokeellisempi teatteri on viettänyt juhliaan ”talviteatterissa” Vanhan ylioppilastalon studiossa, kun kesällä on saatettu kääntyä suuren yleisön puoleen. Tämä perinne on kylläkin katkennut 2000-luvulla, kun Mustikkamaalla on useina vuosina nähty nuorten itse kirjoittamia tekstejä, joiden kaikki tasot eivät välttämättä ole auenneet ulkopuoliselle katsojalle.

Tällä hetkellä Ylioppilasteatterin taiteellisina johtajina toimivat ohjaajat Anna Kankila ja Ronja Louhivuori, jotka päättivät juhlavuoden kunniaksi palata Ylioppilasteatteriin suureen klassikkoon, Arvo Salon *Lapualaisoopperaan*. Sen ensiesitystä 1966 pidettiin uuden sukupolven esiinmarssina. Ylioppilasteatteri on versioinut teoksen aikaisemminkin Mustikkamaalle, mutta tällä kertaa kyse oli uudesta näytelmästä *Lapualaisoopperan kummitus*. Se on etevää ja monitasoista päällekirjoitusta *Lapualaisoopperan* maailmaan ja samalla katsausta Ylioppilasteatterin omaan perinteeseen.

Vahvasti nykypäivään kytkeytyvä teksti esittää tilannetta, jossa Ylioppilasteatteri harjoittelee Mustikkamaalla *Lapualaisoopperaa*. Näytelmän pasifistista sanomaa ja harjoitusprosessia häiritsevät niin sotavarustelu kuin ympäröivä luontokin. Esityksessä kuvataan, miten ympäröivän yhteiskunnan paineet muuntavat teatteriryhmän militantiksi kollektiiviksi.

Ylioppilasteatterille on ominaista, että kaikki esiintyjät ovat samanikäisiä nuoria. Osa tähtää teatterin ammattilaiseksi ja pitää Ylioppilasteatteria vain väliasemanaan. Mustikkamaalla nähtiin etevä ja energinen näyttelijäryhmä, jonka liikunnallinen osaaminen välittyi katsomoon. Mikään rooleista ei varsinaisesti noussut yli muiden, mutta tehtävissään vakuuttivat etenkin Armi Salli ja Jade Manner.

Kivinokan kesäteatteri uudempi tulokas

Kivinokan kesäteatterin toimii aivan Kulosaaren kartanon kupeessa. Vaikka paikalla on vuosisatainen historia, kesäteatteri on 2000-luvun ilmiöitä. Joel Elstelän Beowulf-ryhmä löysi kartanon niityn esityspaikakseen vuonna 2002. Ryhmä oli aikaisemmin esittänyt Herttoniemen kartanonpuistossa vauhdikkaita Shakespeare-sovituksia. Kivinokassa nähtiin myös mietteliäämpiä klassikoita, kuten Tšehovia.

Kun Beowulf jätti Kivinokan kesän 2014 jälkeen, kesäteatterin niitty alkoi pusikoitua. Kaupunki tarkasteli tilannetta huolestuneena, koska se halusi vaalia kartanon miljöötä. Kulosaaren kartanon ympäristöhistoriallisessa

Myrskyluodon Maijan pääparina Kivinokan Kesäteatterissa vakuuttivat Juho Taskinen ja Heidi Kyrö. Kuva Justus Mättö.

Laulajatähdet Inga Sulin ja Heidi Kyrö esittävät vanhaa ja nuorta Maijaa Kivinokan Kesäteatterissa. Kuva Justus Mättö.

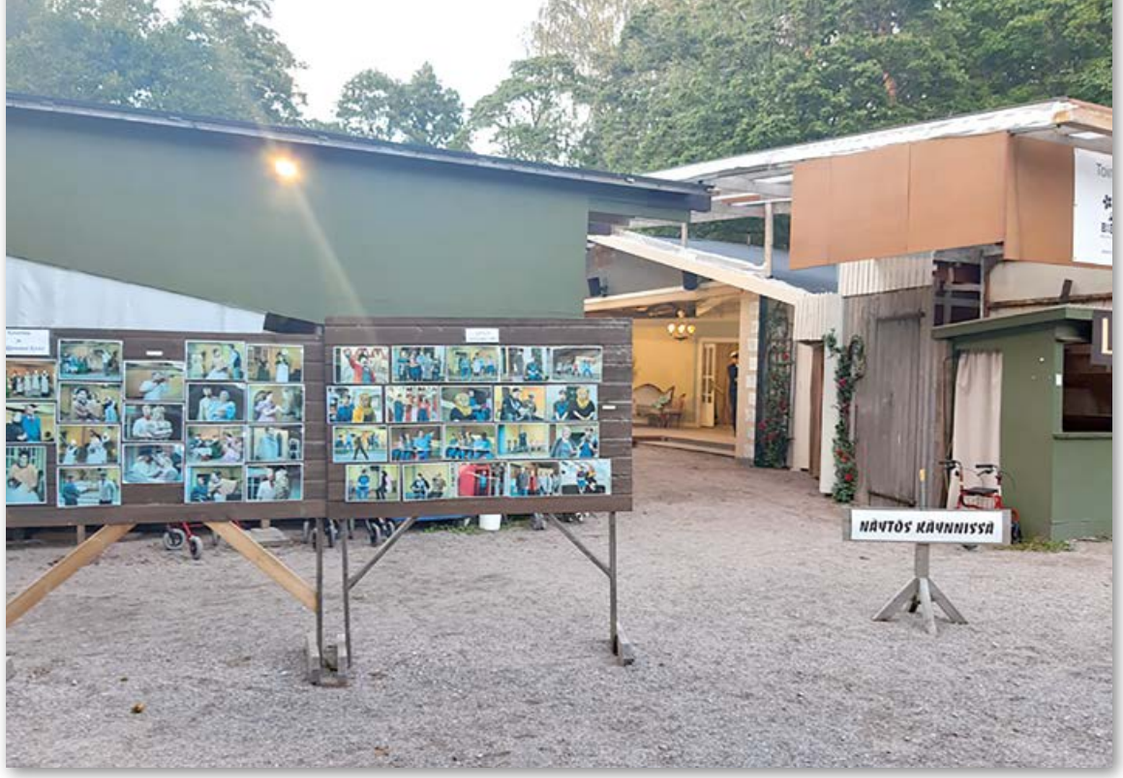

Kivinokan kesäteatterin sisäänkäynti kesällä 2026. Kuva Justus Mättö.

selvityksessä 2019 ehdotettiin, että Kivinokan kesäteatterin aluetta kehitettäisiin. Vuokralaiseksi saatiin 2021 ohjaaja-näyttelijä Kari Kinnaslammen teatteriyhdistys Tuli, joka oli joutunut luopumaan Taivallahden kesänäyttämöstään.

Jos Mustikkamaalla on viime vuosina nähty nuorten itse kirjoittamia, kokeellisia esityksiä, Kivinokan kesäteatteri on satsannut suurta yleisöä tavoittelevaan ohjelmistolinjaan. Muutaman viime kesän aikana on tuotettu musikaaleja, joiden päärooleihin on kiinnitetty televisiosta tuttuja näyttelijöitä ja laulajia. Toissa vuonna nähtiin *Viulunsoittaja katolla,* viime vuonna Kat*ariina ja Munkkiniemen kreivi*. Tämän kesän esitys oli *Myrskyluodon Maija*.

Myrskyluodon Maija Brändön kartanonniityllä

Myrskyluodon Maijan tarina on monille tuttu Tiina Lymin elokuvasta (2024). Sitäkin tutumpi on Lasse Mårtensonin ikoninen musiikki. Se syntyi 1970-luvun televisiosarjaa varten, jonka kulosaarelainen Benedict Zilliacus sovitti tuoreeltaan Anni Blomqvistin romaanista. Åke Blomqvistin ohjaamassa televisiosarjassa luotettiin juureviin, ahvenanmaalaisiin harrastajanäyttelijöihin. Myös Kivinokan esitykseen oli löydetty mainioita juurevan oloisia saaristolaishahmoja, joilta löytyy kaivattua lauluvoimaa. Stemmalaulu soi uljaasti.

Kivinokassa Myrskyluodon Maijan päätehtävissä esiintyivät Inga Sulin, Heidi Kyrö ja Juho Taskinen.

Kivinokassa nähtiin kuitenkin *Myrskyluodon Maijan* teatterisovitus, jonka Jussi Helminen sovitti Tampereen Työväen Teatterille 1991. Kun Mårtenson ei suostunut säveltämään siihen uusia lauluja, Helminen tilasi laulut teatterisäveltäjä Matti Puurtiselta. Näytelmäversio on ollut suosittu, ja Puurtisenkin lauluista on tullut pienimuotoisia klassikoita, ainakin Maijan ja Jannen häävalssista, joka alkaa: ”Vie minut vietellen…”

Näytelmässä esiintyy kaksi Maijaa, joista kertojana toimii vanha Maija. Roolissa esiintyi vetreä kahdeksankymppinen Inga Sulin, takavuosien laulajatähti, joka on pitänyt instrumentistaan hyvää huolta. Ohjaaja Kinnaslampi tunsi hänet televisiotyöstä, sillä he molemmat esiintyivät *Uusi päivä* -sarjassa. Nuoren Maijan roolissa nähtiin entinen iskelmätähti Heidi Kyrö, joka osoittautui varmaotteiseksi näyttelijäksi.

Sulinin ja Kyrön valovoima kannattelee kohtauksia, mutta ei pidä unohtaa Jannen roolissa nähtyä Juho Taskista, joka säväytti komealla tenorillaan ja rennolla esiintymisellään. Joukon ainoa koulutettu näyttelijä on Lena Labart, joka Valborg-kummina antoi vankkaa tukea Jannen ja Maijan esittäjille. Harrastajien ikähaitari ulottui miltei vauvasta vaariin. Mukana olleille lapsinäyttelijöille kesäteatterikokemus oli varmasti ikimuistoinen.

Sujuvan esityksen rytmiä ylläpiti nelihenkinen orkesteri. Lavastus taikoi vähillä elementeillä esiin saariston tuntua, ja Kivinokan merellinen luonto hoiti loput. Hauskoja hetkiä saatiin, kun tekstissä monin kohdin viitattiin Brändöön. Kyse oli tietysti Ahvenanmaan Brändöstä, mutta se toi mainiota paikallistuntua myös Kulosaaren kartanon (Brändö gård) niittymailla!

Ylioppilasteatteri esitti Lapualaisoopperan kummitusta Mustikkamaalla kesällä 2026. Kuvat Inka Maijala.

Kulosaari-päivä Kluuvin puistossa 2026

Kulosaarelaiset ry:n hallituksen pikakommentteja:
Ennätysyleisö
Kiva tunnelma
Myytävät loppuivat
Pitkät jonot
Penkit ja pöydät – hyvä juttu
Italialainen musa sopi hyvin – siitä erikoiskiitos

Suurkiitos kaikille mukana olleille,
niin järjestäjille kuin yleisölle.

Iloa.

Tapaamisia, tutustumisia, keskusteluja.

Valmiina, paikoilla...

Kysymys kuvasta: kuinka monta henkeä näet siinä?

Erikoisautot kiinnostavat vuodesta toiseen.

Lasten juoksukilpailun pienimpien sarjaan oli runsaasti osallistujia.

Lasten kepparіestekilpailut on joillekin ihan must.

Poniratsastusta

Herkkuja – ei ole paljon jäljellä.

Kulosaaren Meripartion kahvila

Hevosajelua

Pomppulinna on Kulosaari-päivän kestosuosikki.

Herttoniemen seurakunta ja Kulosaaren kirkkovakka.

Lettuja joutui jonottamaan. Taempana kuvassa näkyy Kaimonon herkkupöytä ja vieressä Herttoniemen rotarien piste. Ihan oikealla on pomppulinna, jonka tarjosi Kulosaaren päiväkodin vanhempainyhdistys.

Vauhdikas musiikki vahvisti Kulosaari-päivää

Kaavakatsaus

Ostari

Ostoskeskuksen asemakaavan muutosehdotus oli esillä kaupunkiympäristölautakunnan kokouksessa 1.9. ja uudelleen 8.9., jolloin lautakunta hyväksyi ehdotuksen ja myös Sami Kuuselan esittämän vastaehdotuksen.

PÄÄTÖS

Kaupunkiympäristölautakunta päätti

- hyväksyä 1.9.2026 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 13000 (liite nro 3) julkisesti nähtäville asetettavaksi 30 päiväksi. Asemakaavan muutos koskee Helsingin kaupungin 42. kaupunginosan (Kulosaari) korttelia 42048 sekä puisto- ja katualueita.
- että asemakaavoituspalvelu pyytää ehdotuksesta tarvittavat lausunnot
- valtuuttaa asemakaavoituspalvelun tekemään ehdotukseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta ehdotuksen sisältöä

Päätösasiakirjat ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä verkkosivuilla: **https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2020-011535**

Kaupunkiympäristölautakunta edellytti, että Kulosaaren ostoskeskuksen jatkosuunnittelussa tutkitaan yhteistyössä hankkeen toteuttajan ja alueen toimijoiden kanssa mahdollisuutta toteuttaa katutasoon kaikille avoin ja muuntojoustava yhteisötila. Samalla selvitetään mahdollisuus sijoittaa tilaan nykyisin Kulosaaren koululla yhteisövoimin toimiva kirjasto.

Mitä on siis tulossa

Päätös on lähes sama kuin tammikuussa esitetty ehdotus, siis ostoskeskus puretaan ja sen tilalle rakennetaan kaksi asuinkerrostaloa sekä liike- ja toimitiloja rakennusten ensimmäiseen kerrokseen. Asukkaiden autopaikat sijoittuvat tontille rakennettavaan maanalaiseen pysäköintilaitokseen ja liiketilojen asiakaspysäköinti katujen varsille.

Ostoskeskuksen kaava mahdollistaa noin 150 uuden asukkaan sijoittumisen alueelle (6 500 k-m²). Liiketilaa tulee olemaan yhteensä noin 1 500 m², eli nykyiseen verrattuna liiketila vähenee reilulla 1 000 m²:llä.

Uudet liiketilat mahdollistavat esimerkiksi yhden ruokakaupan sekä kaksi pienempää liiketilaa. Tilojen suunnittelussa on varauduttu myös rasvakeittimien käyttöön, mikä mahdollistaisi myös kahvila- ja ravintolatoiminnan.

Sami Kuuselan tekemän vastaehdotuksen mukaiset toimet eivät sisälly verkkosivulta löytyvään aineistoon. Kulosaarelaiset ry ja varmasti kulosaarelaiset yleensäkin ovat halukkaita suunnittelemaan Kulosaareen yhteisötilaa ja sille käyttöä.

Kulosaaren metroasema saa remontin

Helsingin metroliikenne katkeaa **3.5.–8.12.2027 Hakaniemen ja Herttoniemen välillä** Junatien metrosillan uusimisen vuoksi.

Kalasataman metroasema suljetaan jo 26.4. ja avataan vasta 15.12.2027. Metrojunat ajavat aseman ohi pysähtymättä myös viikon ajan ennen varsinaista liikennekatkoa ja sen jälkeen.

Katkon aikana myös **Kulosaaren metroasemaa kunnostetaan.** Asemalla uusitaan ja korjataan liukuportaita, valaistusta, katto- ja seinäpintoja sekä teknisiä järjestelmiä. Lisäksi metrokatkon aikana korjataan Kulosaaren alueen metrositoja

Vastaehdotus: Sami Kuusela: Kaupunkiympäristölautakunta edellyttää, että Kulosaaren ostoskeskuksen jatkosuunnittelussa tutkitaan yhteistyössä hankkeen toteuttajan ja alueen toimijoiden kanssa mahdollisuutta toteuttaa katutasoon kaikille avoin ja muuntojoustava yhteisötila. Samalla selvitetään mahdollisuus sijoittaa tilaan nykyisin Kulosaaren koululla yhteisövoimin toimiva kirjasto.

Ehdotus bussin 81 pysähtymisestä Kyösti Kallion tiellä

18.9.2026 Lähettäjä: Kulosaarelaiset ry – Brändöborna rf; Vastaanottaja: HSL, Johanna Wallin, johtaja, liikenne

Bussin 16 linjan lakkautumisen jälkeen piti linjan 81 pidennyksen palvella kulosaarelaisia. Suunnitelma oli Kulosaarelaiset ry:n mielestä toimiva, mutta kun bussi lähti ensimmäistä kertaa uudelle reitille, kävi ilmi, ettei kääntyminen Kulosaarentieltä Ståhlbergintielle voinut onnistua. Pikaratkaisuna reittiä lähdettiin ajamaan vastakkaiseen suuntaan, jolloin alkuperäisen suunnitelman pysäkit Risto Rytin tiellä ja Kyösti Kallion tiellä jäivät kadun väärälle puolelle ja niin ollen poistuivat. Vieläkään, noin kuuden viikon odottelun jälkeen, ei ole tilalle tullut toimivaa ratkaisua. Saaren tilanteen tuntevina kaupunginosayhdistyksen hallituksena teemme tässä ehdotuksen.

EHDOTUS:

Esitämme, että bussin 81 reitille lisätään pysähdys Kyösti Kallion tiellä numeron 4 kohdalle, vanhan kirjastoauton pysäkin kohdalle.

Kyösti Kallion tien alueella asuu paljon ihmisiä, joille julkisen liikenteen pysäkin läheinen sijainti on tärkeä. Nykyinen pysäkkiverkosto ei palvele aluetta parhaalla mahdollisella tavalla, ja erityisesti ikääntyneille, liikuntarajoitteisille sekä ilman autoa liikkuville lyhytkin lisämatka pysäkille voi olla merkittävä.

Ehdotettu pysähdyspaikka olisi luonteva, sillä samalla kohdalla on aikaisemmin ollut kirjastoauton pysäkki. Paikka on siten jo ennestään ollut tarkoitettu alueen asukkaiden palveluiden saavutettavuuden parantamiseen.

Pysäkin toteuttaminen tähän kohtaan ei veisi asukkaiden pysäköintipaikkoja, joten se ei heikentäisi alueen pysäköintimahdollisuuksia. Kyseessä olisi siten joukkoliikenteen saavutettavuutta parantava ratkaisu ilman, että asukkaiden nykyisiä pysäköintipaikkoja tarvitsisi vähentää.

Bussi 81:n pysähtyminen tässä kohdassa parantaisi alueen joukkoliikenteen saavutettavuutta suhteellisen pienellä muutoksella. Samalla se voisi vähentää tarvetta käyttää autoa lyhyillä matkoilla ja helpottaa esimerkiksi asiointia, työ- ja opiskelumatkoja sekä yhteyksiä muuhun joukkoliikenneverkkoon.

Pyydämme kaupunkia selvittämään mahdollisuuden lisätä bussille 81 pysäkki Kyösti Kallion tielle nro 4, vanhan kirjastoauton pysäkin kohdalle. Samalla olisi hyvä arvioida pysäkin liikenneturvallisuus, saavutettavuus ja vaikutus bussin ajoaikaan.

Kyseessä olisi mielestämme pieni mutta alueen asukkaille merkittävä parannus joukkoliikenteen palvelutasoon ilman, että se vähentäisi asukkaiden pysäköintipaikkoja.

Ystävällisin terveisin
Kulosaarelaiset ry
Kirsti Santaholma, puheenjohtaja

Metroaseman kahvila pitäisi suojella.

Leposaaren uutisia

TEKSTI JA KUVA: MARJA VARJONIEMI

Kulosaaren hautausmaa on voittanut viheralueiden kunnossapidosta myönnettävän, kansainvälisesti merkittävän Green Flag Award -palkinnon vuonna 2026–2027. Kyseessä on toinen peräkkäinen vuosi, kun palkinto saatiin Kulosaareen ja ensimmäisenä Helsinkiin!

Kulosaaren hautausmaa vakuutti tuomarit siisteydellään, sympaattisuudellaan ja ensiluokkaisella hoitotasollaan. Tuomareiden mukaan "alueen historiaa kunnioitetaan ja siitä pidetään hyvää huolta. Merellinen maisema on tunnelmaltaan hyvin rauhoittava. Reuna-alueille on jätetty puiden ja isojen pensaiden runkoja maapuiksi."

”Palkinnolla on meille iso merkitys siinäkin mielessä, että se ohjaa tekemistämme hyvällä tavalla. Olemme kehittäneet hautausmaata entisestään luonnon- ja ihmisläheisempään suuntaan, aluepuutarhuri **Katja Kannas-Rosenius** kertoo.

- Tänä vuonna on kehitetty erityisesti luonnon monimuotoisuutta esimerkiksi rakentamalla risuaitaa alueen omista materiaaleista. Live-säätiön opiskelijat käyvät tekemässä viherylläpidon töitä ja olivat myös kokoamassa risuaitaa.

Koska alueen vierellä kulkee suosittu ulkoilureitti, myös hautausmaan reunan risukkoa on raivattu ulkoilijoiden kulkua helpottamaan.

Kannas-Rosenius kertoo myös, että saavutettavuus on ollut yksi kehittämiskohteista. Hautausmaalle on lisätty infotauluja ja korttelitolpat hautojen löydettävyyden parantamiseksi.

Kulosaaren kappeli täyttää 100 vuotta vuonna 2027

Juhlistamme kappelin syntymäpäivää erilaisilla tapahtumilla pitkin vuotta. Pidämme keskiviikkona 2.12.2026 klo 18-19.30 yhteisen tilaisuuden, jossa esittelemme ohjelmarungon ja haluamme kuulla osallistujien ajatuksia ohjelman suhteen. Paikka tarkentuu lähempänä tapahtumaa. (Marja Varjoniemi)

Kulosaaren vai Leposaaren kappeli?

Edellä on Helsingin seurakuntayhtymän hallitseman Hietaniemen hautausmaan ylipuutarhuri Marja Varjoniemen kirjoittamat tekstit meidän omasta kauniista hautausmaastamme, jota yleensä kutsumme Leposaareksi ja ruotsinkieliset Vilaniksi.

Saaren nimi on joka tapauksessa Leposaari tai Vilan ja siellä sijaitsevaan hautausmaahan ja kappeliin voi hyvin liittää Leposaari-nimen, vaikka seurakuntayhtymällä on toinen käytäntö.

Green Flag Award -ohjelma Suomessa
https://www.vyl.fi/green-flag-award/

Green Flag Award kansainvälinen verkkosivu
https://www.greenflagaward.org/

SEURAKUNTAVAALIT 15.11.2026

Seurakuntavaalit toimitetaan neljän vuoden välein. Olemme perustaneet valitsijayhdistyksen Herttoniemen seurakuntaneuvoston ja Helsingin yhteisen kirkkovaltuuston vaaliin. Yhdistyksen nimi on ”KOTISEURAKUNTAA RAKENTAMASSA”.

Meitä yhdistää Raamatun ilosanoma ja halu tukea seurakuntaa sen perustehtävässä. Haluamme vahvistaa erityisesti kolmea asiaa:

- Lasten, nuorten ja perheiden kasvatus ja kiinnittyminen seurakunnan yhteyteen
- Arjen kristillinen tuki ikäihmisille
- Toimivaa, oikein mitoitettua organisaatiota ja tarkoituksenmukaisia tiloja.

Valitsijayhdistyksen ehdokkaat seurakuntaneuvostoon ovat: Peter Fryckman (Kulosaari), Maarit Lampilahti (Myllypuro), Henna Lepistö (Myllypuro), Susanna Luoma (Kulosaari), Pentti Rantala (Kulosaari), Kirsti Santaholma (Kulosaari) ja Annemari Untamala (Kulosaari).

Valitsijayhdistyksen ehdokkaat Kirkkovaltuustoon ovat: Peter Fryckman (Kulosaari). Maarit Lampilahti (Myllypuro), Henna Lepistö (Myllypuro) ja Pentti Rantala (Kulosaari).

Seurakuntavaaleihin liittyvä vaali-ilta järjestetään Kulosaaren seurakuntasalissa 28.10.2026 klo 18–20.

Kulosaaren Kirkkovakka ry

Tietoa seurakuntavaaleista

Äänikelpoisia ovat Herttoniemen seurakunnan 16 vuotta täyttäneet jäsenet.

Ennakkoäänestyksessä tiistaista lauantaihin 3.–7.11.2026 voi äänestää missä tahansa Suomen äänestyspaikassa.

Ennakkoäänestyspaikat Kulosaaressa ovat

- Brändö gymnasium, Ståhlbergsvägen 2 di 3.11 kl. 11–13
- Seurakuntasali perjantaina 6.11. klo 15–20 ja lauantaina 7.11. klo 10–15.

Varsinaisena vaalipäivänä sunnuntaina 15.11. Herttoniemen seurakuntaan kuuluvat voivat äänestää ainoastaan Kulosaaren seurakuntasalissa, Werner Wirénin tie 6. Äänestys alkaa heti messun jälkeen (messu alkaa klo 10) ja kestää klo 20 saakka.

Lisätietoja ehdokkaista ja järjestelyistä löytyy Herttoniemen seurakunnan ja Matteus församlingin nettisivuilta ja seurakuntien tiloista.

Kulosaarelaiset, käykää aktiivisesti äänestämässä!

On tärkeää saada kulosaarelaisia vaikuttamaan seurakunnan asioihin, täällähän ovat Kulosaaren kirkko, seurakuntasali ja kellotapuli sekä Leposaaressa sijaitsevat Kulosaaren hautausmaa ja siunauskappeli.

Keskustaan metrokatkon aikana

TEKSTI: SATU VÄKIPARTA

Kulosaaren kannalta tärkeimmät yhteydet keskustaan ovat:

- **Bussi 99** – metroa korvaava tiheä bussilinja Herttoniemen ja Hakaniemen välillä. Se pysähtyy Kulosaaressa **Itäväylän varressa** ja kulkee tiheimmillään noin 2 minuutin välein.
- **Bussit 59, 500 ja 510** – näiden liikennettä on tarkoitus tihentää metrokatkon ajaksi. Ne kulkevat Itäväylän kautta ja tarjoavat vaihtoehtoja keskustan ja Pasilan suuntaan.

Reitti metrokatkon aikana

1. Bussi 81

Bussi 81 kulkee Herttoniemen suuntaan

2. Vaihto metrokatkon korvaavaan bussiin 99

Käytännössä 81:llä pääsee Herttoniemeen, josta voi vaihtaa **bussiin 99 Hakaniemen suuntaan.** Bussi 99 kulkee metrokatkon aikana Herttoniemen ja Hakaniemen välillä erittäin tiheästi, parhaimmillaan noin 2 minuutin välein.

3. Hakaniemi -> Rautatientori

Metrokatkon aikana **ratikkalinja 12 on suunniteltu jatkettavaksi Hakaniemestä Rautatientorille.** Sen suunniteltu vuoroväli on noin 7,5 minuuttia.

Kulosaari -> 81 -> Herttoniemi -> 99 -> Hakaniemi -> ratikka 12, 3 ja 6 -> Rautatientori

Bussi 99 kulkee Itäväylää ja Sörnäisten rantatietä pitkin ja pysähtyy ennakkotietojen mukaan kummallakin Itäväylän pysäkillä Kulosaaressa.

HSL:n viimeisten tiedotteiden mukaan varmistetut tiedot tulevat alkukeväällä.

Historian havinaa

KOONNUT: KIRSTI SANTAHOLMA

Suomen asetuskokoelma 49/1922.

Valtioneuvoston päätös

Kulomaan taajaväkistorisen yhdyskunnan järjestämisestä.

Annettu Helsingissä, 15 päivänä helmikuuta 1922.

Valtioneuvosto on, Sisäasiainministeriön esittelyssä, määrännyt, että asutus sillä Helsingin pitäjässä sijaitsevan Brändön yksinäisen säteritilan N:o 1 osalla, joka maarekisterissä on merkitty RN:olla 11, on järjestettävä taajaväkisten maalaisyhdyskuntain järjestämisestä eräissä tapauksissa 15 päivänä kesäkuuta 1898 annetun asetuksen mukaan sekä että Uudenmaan läänin maaherran tulee puheenalaiselle yhdyskunnalle, jonka nimi on oleva Kulomaa (ruotsiksi Brändölandet), vahvistaa rakennusjärjestys ynnä asemakaava.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Helsingissä, 15 päivänä helmikuuta 1922.

V. t. Sisäasiainministeri *Heimo Helminen*.

Karl Modeen.

Suomen asetuskokoelma 370/1938.

Valtioneuvoston päätös

Kulomaan taajaväkisen yhdyskunnan lakkauttamisesta.

Annettu Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1938.

Valtioneuvosto on sisäasiainministeriön esittelystä määrännyt, että Kulomaan taajaväkinen yhdyskunta on lakkaava 1 päivästä tammikuuta 1940 lukien.

Brändö-höyrylautta reitillään Kulosaaren ja Helsingin välillä, vas. ajojohtopylväs. Yksityisen yhtiön (AB Brändö Villastad) omistama lautta, joka kuljetti raitiovaunua, aloitti liikennöinnin marraskuussa 1910. Kuorekarinsalmi. Kuva Helsingin kaupunginmuseo

Brändö-höyrylautta reitillään Kulosaaren ja Helsingin välillä.

Kulosaaren lautta Kuva Eric Sundström 1914, Helsingin kaupunginmuseo.

Raitioliikennettä Kulosaaren sillalla

Kiinteistöhistoria: **Asunto Oy Helsingin Vähäniityntie 12**

TEKSTI: KIRSTI SANTAHOLMA

Tämä Kulosaaren arvokiinteistö kätkee sisäänsä poikkeuksellisen historian, jossa yhdistyvät suomalainen elokuvahistoria, kylmän sodan kansainvälinen diplomatiapeli sekä suomalainen yrittäjyys.

Kulosaaren huvilakaupunki Oy oli ihan ensimmäisessä vaiheessa 12.5.1907 jälkeen koko saaren omistaja. *Kulosaari – Brändö Huvilakiinteistöt ja niiden omistajat* huvilatonttien ja huviloiden ensimmäiseksi omistajaksi on yleensä merkitty Brändö Villastad, kuten tässäkin tapauksessa.

1907 Ab Brändö Villastad

Tontin, eikä pelkästään tätä Vähäniityntien tonttia vaan valtaosan Risto Rytin tien ja Vähäniityntien välisestä metsästä oli hankkinut Karl Björn Cederhvarf, joka ei lopulta rakentanut alueelle mitään, **1918 Fil. mag. Karl Björn Cederhvarf** (1876–1960), jonka perikunta myi kyseisen tontin Laihasen pariskunnalle.

1961 Johtaja Veikko Petter Laihanen & vaimo Meeri Aleksandra Laihanen

1. Elokuvaneuvoksen perintö (1960-luku)

Kiinteistön tarina alkaa vuodesta 1962, jolloin elokuvaneuvos Veikko Laihanen osti tontin ja rakennutti sille arkkitehti Lauri Silvennoisen suunnitteleman edustusasunnon, joka tunnetaan nimellä *Villa Laihanen*. Kiinteistö ja sen sauna esiintyvät muun muassa Laihasen itse tuottaman, vuonna 1965 ilmestyneen *Juokse kuin varas* -elokuvan kuvauspaikkana.

2. Itä-Saksan suurlähettilään residenssi ja laajennus (1970–1980-luvut)

Vuonna 1974 kiinteistö siirtyi Saksan demokraattisen tasavallan (DDR) eli Itä-Saksan valtion omistukseen. Rakennuksesta tehtiin Itä-Saksan suurlähettilään virallinen residenssi, sillä varsinainen suurlähetystö toimi suoraan kadun vastakkaisella puolella osoitteessa Vähäniityntie 9.

Suomen ja DDR:n virallisen diplomaattisen tunnustamisen (1973) jälkeen lähetystön toiminta laajeni. Tämän seurauksena Itä-Saksa rakennutti residenssikiinteistölle 1970-luvun alkupuolella lisäosan kasvavia edustus- ja asuintarpeitaan varten.

3. Suurvaltapolitiikan muutos ja Jyrki Mannisen kiinteistökauppa (1994)

Saksojen jälleenyhdistymisen (1990) jälkeen DDR lakkasi olemasta, ja sen Kulosaaressa sijaitsevat kiinteistöt siirtyivät Länsi-Saksan eli Saksan liittotasavallan omistukseen. Saksa alkoi realisoida tarpeettomaksi jääneitä lähetystökiinteistöjään vuonna 1994.

Samaan aikaan, kun Saksan liittotasavalta myi vastapäisen lähetystörakennuksen (Vähäniityntie 9) Ukrainan valtiolle lokakuussa 1994, ratkesi myös residenssirakennuksen kohtalo:

- **Ostaja:** Kiinteistön osti suomalainen yrittäjä **Jyrki Matti Juhani Manninen** omistamansa **Proxio Oy**:n nimissä.
- **Kaupan muoto:** Kauppa tehtiin *perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun*.

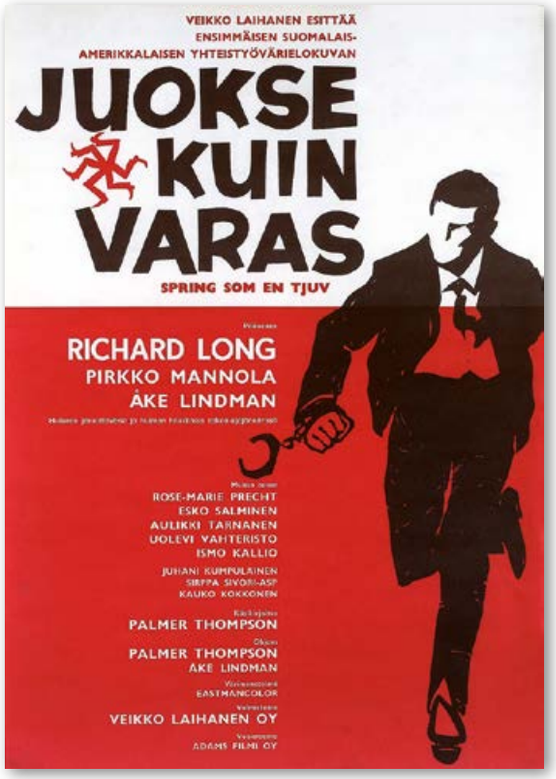

- **Yhtiön synty: Asunto Oy Helsingin Vähäniityntie 12** rekisteröitiin virallisesti kaupparekisteriin **8. syyskuuta 1994,** jolloin vastuu kiinteistöstä siirtyi uudelle taloyhtiölle. Itse kiinteistökauppa Saksan valtion ja Jyrki Mannisen yrityksen välillä allekirjoitettiin hieman ennen tätä rekisteröintipäivää (todennäköisesti kesällä 1994).

4. Paluu suomalaiseksi kodiksi

Jyrki Mannisen tekemän kaupan myötä historiallinen diplomaattikiinteistö siirtyi takaisin suomalaiseen asuinkäyttöön. Itä-Saksan 1970-luvulla rakennuttama edustuslaajennus muodosti taloyhtiön **Osakesarjan A,** joka toimi Mannisen perheen pitkäaikaisena ja ainutlaatuisena kotina monien vuosien ajan.

1962 Arkkit. Lauri Silvennoinen

962 Arkkit. Lauri Silvennoinen (laajennus 1974, rak.arkkit. Antti Palokoski)

Kuvat Simo Rista kirjassa Kulosaari – Brändö Huvilakiinteistöt ja niiden omistajat

KULOSAARI-KIRJA ITSELLE TAI LAHJAKSI – OMALTA SAARELTA HANKITTUNA

Taiteilijoiden Kulosaari, 2024, kirj. Elina Seppälä (20 €)

Leposaari – Vilan: kiviä, kuvia, kohtaloita, 2023, toim. Satu Grünthal (20 €)

Kirjan hankinta tapahtuu ottamalla yhteyttä Kulosaaren Kotiseuturahaston Säätiön hallituksen jäseniin Kirstiin (kirsti.santaholma@gmail.com tai puh. 040 512 8209) tai Elinaan (elina.seppala@pp3.inet.fi).

Kirjat maksetaan Kulosaaren Kotiseuturahaston Säätiölle joko MobilePayllä (lyhytnumero 31247) tai tilisiirrolla Nordeaan, saaja Stiftelsen Brändö Hembygdsfond sr. ja tilinumero FI67 2400 1800 0232 10.

Elina Seppälä ja Kirsti Santaholma toimittavat kirjat haluttuun paikkaan ja aikaan Kulosaaressa.